

CENTRUL PENTRU DREPTURILE OMULUI DIN MOLDOVA

ЦЕНТР ПО ПРАВАМ
ЧЕЛОВЕКА В
МОЛДОВЕ

THE CENTER FOR
HUMAN RIGHTS
OF MOLDOVA

MD-2012, Moldova, Chișinău,
str. Sfatul Țării, 16

Tel: 234 – 800; Fax: 225 – 442
E-mail: cpdom@mdl.net

26.04.2012 nr. 01-10/5-1443

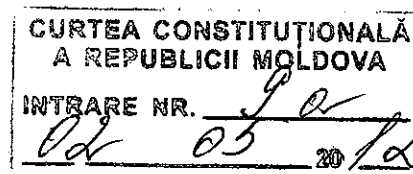
la nr. _____ din _____

Stimate domnule Președinte,

Prin prezenta, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, art. 4 alin. (1) lit. a) și art. 38 alin. 1 lit. i) din Codul jurisdicției constituționale, art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Vă remit alăturat, spre examinare, sesizarea privind controlul constituționalității unor prevederi din articolul 37 al Codului de procedură penală.

*Anatolie MUNTEANU,
Avocat parlamentar*

*Domnului Alexandru TĂNASE,
Președintele Curții Constituționale*

CENTRUL PENTRU DREPTURILE OMULUI DIN MOLDOVA

ЦЕНТР ПО ПРАВАМ
ЧЕЛОВЕКА В
МОЛДОВЕ

THE CENTER FOR
HUMAN RIGHTS
OF MOLDOVA

MD-2012, Moldova, Chișinău,
str. Sfântul Țării, 16

Tel: 234 – 800; Fax: 225 – 442
E-mail: cpdom@mdl.net

26.04.2012 nr. 01-10/5

la nr. _____ din _____

Către Curtea Constituțională a Republicii Moldova

SESIZARE

privind controlul constituționalității sintagmei „Departamentului Situații Excepționale, Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului de Protecție și Pază de Stat” din art. 37 pct. 1) din Codul de procedură penală și a sintagmei ”persoane atestate din efectivul instituțiilor penitenciare” din pct. 2) al aceluiași articol.

Onorată Curte,

În temeiul art. 31 din Legea cu privire la avocații parlamentari, art. 25 lit. i) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 38 lit. i) din Codul jurisdicției constituționale subsemnatul Anatolie Munteanu, avocat parlamentar, solicit controlul constituționalității sintagmei „Departamentului Situații Excepționale, Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului de Protecție și Pază de Stat” din art. 37 pct. 1) din Codul de procedură penală și a sintagmei ”persoane atestate din efectivul instituțiilor penitenciare” din pct. 2) al aceluiași articol.

La 14 martie 2003, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Codul de procedură penală al Republicii Moldova, care a intrat în vigoare la 12 iunie 2003.

Potrivit art. 37 pct. 1) din Codul de procedură penală, în redacția Legii nr. 29 din 6 martie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative:

Judecătoria militară judecă în primă instanță cauzele privind infracțiunile, prevăzute de Partea specială a Codului penal săvârșite de:

- 1) persoane din efectivul de soldați, din corpul de sergenți și din corpul de ofițeri ale Armatei Naționale, din efectivul Trupelor de Carabinieri ale Ministerului Afacerilor Interne, al Departamentului Situații Excepționale, Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului de Protecție și Pază de Stat;*
- 2) persoane atestate din efectivul instituțiilor penitenciare;*
- 3) supuși ai serviciului militar în timpul concentrărilor;*
- 4) alte persoane referitor la care există indicații exprese în legislație.*

Consider că sintagma „Departamentului Situații Excepționale, Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului de Protecție și Pază de Stat” din art. 37 pct. 1) din Codul de procedură penală și sintagma ”persoane atestate din efectivul instituțiilor penitenciare” din pct. 2) al aceluiași articol, contravin prevederilor art. 16 alin. (2) și art. 20 din Constituție, art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și art. 14 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice reieșind din următoarele considerente.

Justiția militară a fost creată din nevoia stabilirii unor limite și standarde de conduită pentru militari, din necesitatea menținerii disciplinei într-o varietate de situații pe timp de pace și război, astfel încât o unitate militară să rămână sub control, trupele să aibă moral ridicat, spirit de echipă și să fie asigurate ordinea, disciplina și respectul în interiorul corpului militar.

În esență, raționamentele creării justiției militare au fost următoarele: a) serviciul militar este o situație unică în care un civil trebuie să renunțe la anumite libertăți și drepturi legale pentru a fi un membru eficient al unei Forțe Armate; b) necesitatea stringentă „de viață și moarte” de a executa cu succes misiunea și, în același timp, de a controla soldații în timpul operațiunilor de pe câmpul de luptă și a proteja necombatantii, a reduce la minimum daunele materiale; c) necesitatea de a menține disciplina într-o varietate de situații în timp de pace și război, astfel încât o unitate militară să rămână sub control; d) necesitatea de a menține ridicat moralul și spiritul de echipă prin păstrarea unor standarde sau prin respect și ordine în unitățile militare. În acest context merită menționat exemplul Marii Britanii, unde funcționează un sistem de justiție militară distinct, compus din judecătorii militare (curți marțiale) pentru fiecare tip de forțe armate (instanța militară a forțelor navale britanice, instanța militară a forțelor aeriene).

Pentru aceste rațiuni, de-a lungul istoriei s-a considerat necesar ca militarii care săvârșesc încălcări ale legilor și regulamentelor militare să fie cercetați și judecați de oameni care cunosc intimitatea vieții ostășești și care, dată fiind pregătirea lor profesională, sunt în măsură să aplice pedepsele prevăzute de lege pentru faptele comise, contribuind, în acest sens, la consolidarea instituției militare, a capacității de apărare a țării.

Cu timpul, justiția militară s-a apropiat de rolul și conținutul justiției statale generale pe măsură ce jurisdicțiile militare au fost integrate în structura mai largă a organelor judiciare generale, devenind componente specializate, așa cum sunt, spre exemplu, tribunalele muncii, tribunalele pentru minori, tribunalele maritime și fluviale etc. (Spania, Grecia, Turcia, Franța, SUA. etc.).

Însă, la baza justiției militare rămân relațiile sociale ce apar în procesul activității militare a statului: relațiile sociale care se formează în sfera asigurării apărării țării și securității statului prin metode militare, pregătirii și aplicării în aceste scopuri a tuturor elementelor organizației militare a statului, a construcției militare, a conducerii cu Forțele Armate și asigurarea lor multilaterală; relațiile sociale legate de îndeplinirea obligațiilor militare, angajarea în serviciul militar pe contract și exercitarea acestui serviciu în Forțele Armate, relațiile sociale legate de statutul militarului (drepturile și libertățile, obligațiunile și responsabilitățile lor), de asigurarea militarului cu alimente, echipament militar și cu salarii, asigurarea militarului, persoanelor ce exercită serviciul militar cu pensii și indemnizații; relațiile sociale legate de menținerea disciplinei, legalității și ordinii de drept, activității

organelor justiției militare; relațiile sociale reglementate de normele dreptului internațional, legate de sferele de colaborare militară, acțiuni militare, cât și de responsabilitățile pentru încălcarea normelor de drept umanitar internațional.

Altfel spus, instanțele judecătorești militare înfăptuiesc justiția pentru a proteja de orice atentat securitatea statului, capacitatea de luptă și de apărare a forțelor armate, drepturile și libertățile militarilor.

Conform prevederilor Legii cu privire la statutul militarilor nr. 162-XVI din 22 iulie 2005, *structuri militare* sînt autoritățile de specialitate ale administrației publice centrale în care, conform legislației în vigoare, se prevede îndeplinirea serviciului militar, iar *militari* sînt cetățenii Republicii Moldova care îndeplinesc serviciul militar în baza obligațiunii militare sau a încadrării prin contract, în conformitate cu legislația în vigoare.

Cetățenii Republicii Moldova au statut de militar pe perioada aflării lor în serviciul militar. Conținutul și volumul drepturilor și obligațiilor militarului sînt determinate de faptul aflării lui în exercițiul obligațiilor serviciului militar. Cazurile cînd militarul se consideră în exercițiul obligațiilor serviciului militar se stabilesc de legislația în vigoare.

Conform prevederilor art. 4 din Legea cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei nr. 1245 din 18.07.2002, serviciul militar este o formă specială a serviciului public ce rezidă în îndeplinirea de către cetățeni a datoriei constituționale privind pregătirea pentru apărare și apărarea Patriei exclusiv în cadrul Forțelor Armate ale Republicii Moldova. Sunt considerați în serviciul militar și studenții instituțiilor militare de învățămînt.

Actualmente, Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale, Serviciul de Informații și Securitate, Serviciul de Protecție și Pază de Stat și Departamentul instituțiilor penitenciare nu sînt structuri militare și nu fac parte din cadrul Forțelor Armate ale Republicii Moldova, iar colaboratorii acestor instituții nu fac parte din categoria de militari. Dimpotrivă, persoanele încadrate în serviciu în aceste instituții sînt scoase din evidența militară.

Astfel, **Serviciul de Protecție și Pază de Stat** este o autoritate administrativă centrală din sistemul organelor de drept cu atribuții în domeniul securității statului, specializat în asigurarea protecției demnitarilor Republicii Moldova, a demnitarilor străini pe timpul șederii lor în Republica Moldova, a membrilor lor de familie, în limitele competențelor legale, precum și în asigurarea pazei sediilor de lucru și a reședințelor acestora. Îndeplinirea serviciului în funcția de colaborator cu grad în cadrul Serviciului de Protecție și Pază de Stat este *o formă specială a serviciului public* prin care se exercită drepturile și obligațiile Serviciului în domeniul securității statului¹.

Sistemul Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale reprezintă un complex de instituții specializate ale statului, ce intră în componența Ministerului Afacerilor Interne, care execută, în condițiile legii, sarcini în domeniul protecției populației, teritoriului, mediului înconjurător și proprietății în caz de pericol sau declanșare a situațiilor excepționale. Corpul de comandă și efectivul de trupă ale Serviciului se constituie din colaboratori atestați, cărora li s-au conferit grade speciale

¹ Art. 1 din Legea cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat

(colaboratori), și din angajați civili². Persoanele supuse serviciului militar angajate în Serviciu *se radiază din evidența militară* și se trec la evidența specială a Ministerului Afacerilor Interne³.

Colaboratori ai **sistemului penitenciar** sînt persoanele care dețin funcții în efectivul de trupă și în corpul de comandă ale sistemului penitenciar, abilitate să pună în executare pedepsele penale privative de libertate, detenția provizorie a persoanelor față de care a fost aplicată măsura arestului preventiv sau sancțiunea arestului contravențional, precum și măsurile de siguranță cu caracter medical aplicate deținuților care suferă de alcoolism și narcomanie. Persoanele supuse serviciului militar, încadrate în serviciu în sistemul penitenciar, *se scot din evidența militară* și se includ în statul sistemului penitenciar⁴.

Ofițer de informații este persoana angajată în bază de contract în Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova care desfășoară, în condițiile legii, activitate specializată în vederea exercitării atribuțiilor Serviciului, efectuează asigurarea logistică și juridică a acestei activități, selecția, formarea, specializarea și perfecționarea ofițerilor de informații. Serviciul în funcția de ofițer de informații este *o formă specială a serviciului public* prin care se exercită atribuțiile, drepturile și obligațiile Serviciului în domeniul securității naționale. Persoana supusă serviciului militar *este radiată, la angajare în Serviciu, din evidența militară*⁵.

Toate aceste instituții au fost demilitarizate. Spre exemplu, demilitarizarea Serviciului de Informații și Securitate a început de la 1 ianuarie 2008, odată cu intrarea în vigoare a Legii privind statutul ofițerului de informații și securitate nr. 170-XVI din 19 iulie 2007. În conformitate cu prevederile art. 69 alin. (1) din această lege, la momentul intrării ei în vigoare, militarii Serviciului se eliberează din serviciul militar și trec în rezervă (retragere) în condițiile Legii nr.162-XVI din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor, fără a fi eliberați din funcțiile deținute.

Prin urmare, puterea justiției penale militare nu trebuie să se extindă asupra civililor, angajați ai autorităților publice vizate *supra*.

În opinia avocatului parlamentar restrîngerea competenței instanțelor militare exclusiv în sfera faptelor penale comise de personalul militar ține de buna administrare a justiției.

Însă, prin dispozițiile art. 37 din Codul de procedură penală, solicitate a fi supuse controlului constituționalității, legiuitorul a menținut în mod nejustificat competența instanței militare în cauzele privind infracțiunile săvîrșite de persoane fără statut de militar. Extinderea jurisdicției militare asupra unor acte și fapte comise de colaboratorii acestor instituții este incompatibilă cu principiul egalității în fața legii deoarece nu există siguranța că în hotărîrile sale Judecătoria Militară va folosi aceeași unitate de măsură ca și judecătorii de drept comun. Astfel, poate fi constatată o ilegalitate de tratament ce rezultă pentru cetățenii care nu au calitatea de militar, dar care sunt judecați de Judecătoria militară. Cele patru categorii de justițiabili, care cad sub incidența prevederilor art. 37 din Codul de procedură penală și urmează a fi judecați de către o instanță specializată, sunt, în opinia avocatului parlamentar, privați de dreptul de a beneficia de o justiție competentă în sensul art. 20

² Art.art. 2, 3 din Legea Serviciului protecției Civile și Situațiilor Excepționale

³ Art. 17 din Legea Serviciului protecției Civile și Situațiilor Excepționale

⁴ Art. 18 alin. (6) din Legea cu privire la sistemul penitenciar nr. 1036 din 17.12.1996

⁵ Art.11 alin. (4) din Legea privind statutul ofițerului de informații și securitate

din Constituție și art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Or, un tribunal trebuie să aibă un rol jurisdicțional: el „trebuie să soluționeze, în baza normelor de drept și la finalul unei proceduri organizate, orice chestiune ce ține de competența sa”⁶, iar potrivit art. 16 alin. (2) din Constituție, toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

În observațiile sale generale din 1984 referitoare la art. 14 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice⁷, Comitetul pentru Drepturile Omului al Națiunilor Unite (Comitetul) a atras atenția statelor membre în termenii de mai jos: „Comitetul observă existența, în numeroase țări, a unor instanțe militare sau de excepție care judecă civili, ceea ce riscă să ridice probleme serioase în ceea ce privește administrarea echitabilă, imparțială și independentă a justiției. În unele cazuri, aceste tribunale sunt constituite pentru a permite aplicarea unor proceduri excepționale ce nu sunt conforme cu normele obișnuite ale justiției. Dacă este adevărat ca Pactul nu interzice constituirea de instanțe de acest tip, condițiile pe care le enunță nu indică mai puțin evident că judecarea civililor de către aceste instanțe ar trebui să fie excepțională și să se desfășoare în condiții ce respectă în mod veritabil toate garanțiile stipulate la art. 14. Comitetul a observat o grava lipsă de informații în această privință în rapoartele anumitor state membre ale căror instituții judiciare cuprind instanțe de acest tip pentru judecarea civililor. În anumite țări, aceste instanțe militare și de excepție nu oferă garanțiile stricte ale unei bune administrări a justiției în conformitate cu prevederile art. 14, care sunt indispensabile pentru protecția efectivă a drepturilor omului.”

Raporturile de țară ce au fost adoptate ulterior au permis Comitetului să-și clarifice poziția. Acesta nu mai ezita să critice statele, ale căror legislație mai permite încă instanțelor militare să judece civili. Comitetul invită aceste țări să își reformeze legislația în materie, felicitîndu-le pe acelea dintre ele care au demarat o astfel de reformă. În definitiv, Comitetul a apreciat că „instanțele militare nu trebuiau să fie abilitate să judece cauze ce nu se refereau la infracțiuni comise de membri ai forței armate în exercitarea funcțiilor lor”. În raportul său din 1999 referitor la Polonia, Comitetul este și mai incisiv atunci cînd se arată „(...) preocupat de informațiile referitoare la extinderea competenței pe care o au instanțele militare pentru a judeca civili; în ciuda restricțiilor aduse recent acestei proceduri, Comitetul nu poate admite ca această practică să se justifice prin comoditatea ce exista în judecarea de către instanța militară a oricărei persoane ce a participat într-o măsură oarecare la săvîrșirea unei infracțiuni a cărei autor principal este un membru al forțelor armate”⁸.

Critici similare au fost adresate Federației Ruse și Slovaciei, pentru a nu cita decît statele membre ale Consiliului Europei, solicitînd ca, în niciun caz, cadrele militare să nu judece civili⁹.

⁶ Cauza *Demicoli împotriva Maltei, Sramek împotriva Austriei*

⁷ „Toți oamenii sunt egali în fața tribunalelor și curților de justiție. Orice persoană are dreptul ca litigiul în care se afla să fie examinat în mod echitabil și public de către un tribunal competent, independent și imparțial, stabilit prin lege, care să decidă fie asupra temeiniciei oricărei învinuiri penale îndreptate împotriva ei, fie asupra contestațiilor privind drepturile și obligațiile sale cu caracter civil (...).”

⁸ Observații finale ale Comitetului Drepturilor Omului: Polonia, Doc. CCPR/C/79/Add.110, 29 iulie 1999, § 21

⁹ Observații finale ale Comitetului Drepturilor Omului: Slovacia, Doc. CCPR/C/79/Add.79, 4 august 1997, § 20

În același context poate fi reamintit și citat Raportul din 13 ianuarie 2006 privind problemele administrării justiției de către instanțele militare. Acest text enunță, la principiul nr. 5, că "instanțele militare trebuie, din principiu, să fie necompetente să judece civili. În orice caz, statul trebuie să aibă grijă ca civilii acuzați de o infracțiune penală, oricare ar fi natura ei, să fie judecați de instanțe civile".

Deși Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale nu exclude în mod absolut competența instanțelor militare în cauze ce implică civili, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a observat că, totuși, existența unei astfel de competențe trebuie să facă obiectul unei analize riguroase. Curtea a acordat importanță în numeroase precedente circumstanței în care un civil trebuie să apară în fața unei instanțe compuse, chiar și parțial, din cadre militare (*Ergin împotriva Turciei, Ocalan împotriva Turciei, Sahiner împotriva Turciei*). Ea a considerat că o astfel de situație ridică în mod serios problema încrederii pe care instanțele trebuie să o inspire într-o societate democratică.

Această preocupare, care este cu atât mai importantă atunci când este vorba despre o instanță compusă exclusiv din magistrați militari, a determinat Curtea să afirme faptul că astfel de instanțe hotărăsc asupra temeiniciei acuzațiilor în materie penală îndreptate împotriva unor civili nu poate fi considerat conform cu articolul 6 al Convenției decât în cazuri excepționale.

Curtea este susținută în abordarea sa de evoluția ce a marcat ultimul deceniu la nivel internațional¹⁰ și care confirmă existența unei tendințe nete de a exclude competența instanțelor militare din domeniul penal atunci când este vorba de judecarea civililor.

În cauza *Maszni împotriva României* Curtea reamintește locul special pe care îl ocupă armata în organizarea constituțională a statelor democratice, ce trebuie limitat la domeniul securității naționale, puterea judiciară ținând în principiu, după părerea sa, de domeniul societății civile. De asemenea, ea ține cont de existența unor reguli speciale ce guvernează organizarea internă și structura ierarhică a forțelor armate.

Puterea justiției penale militare nu ar trebui să se extindă asupra civililor decât dacă există motive imperioase care să justifice o astfel de situație, aceasta sprijinindu-se pe o bază legală clară și previzibilă. Existența unor astfel de motive trebuie demonstrată pentru fiecare caz, în concreto. Atribuirea anumitor categorii de infracțiuni instanțelor militare, făcută în abstracto de legislația națională, nu este de ajuns. Acceptarea unei astfel de atribuirii în abstracto i-ar putea pune pe civili în cauză într-o poziție foarte diferită de cea a cetățenilor judecați de instanțe comune și ar putea cauza o problemă de inegalitate în fața justiției, care ar trebui evitată pe cât posibil, în special în materie penală.

În altă ordine de idei, prin cadrul legislativ solicitat a fi supus controlului constituționalității se aduce atingere garanțiilor unui proces echitabil în sensul art. 6

¹⁰ Chiar dacă există o anumită diversitate în legislațiile țărilor europene referitoare la competența instanțelor militare de a judeca civili, în marea majoritate a sistemelor juridice aceasta este inexistentă sau limitată, pe timp de pace, pe de o parte, la civili încorporați în forțele armate prin contract sau printr-o alta legătură de subordonare și, pe de altă parte, la anumite situații foarte precise, cum ar fi, de exemplu, în caz de infracțiune sau complicitate la o infracțiune împotriva forțelor armate ori încălcarea proprietății armatei (*cauza Maszni împotriva României*).

din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în special în partea ce ține de dreptul la un tribunal independent și imparțial.

Prima condiție pe care trebuie să o îndeplinească un tribunal sesizat cu soluționarea unui litigiu este aceea ca el trebuie să fie stabilit de lege. Curtea a statuat în sensul că această expresie reflectă un principiu al statului de drept, inerent sistemului Convenției și al protocoalelor sale adiționale. De asemenea, expresia "stabilit de lege" privește nu numai baza legală a însăși existenței tribunalului, ci și structura formațiunii de judecatori *pentru fiecare cauză*¹¹, iar noțiunea de "lege" avută în vedere în art. 6 (1) privește nu numai legislația referitoare la stabilirea și competența organelor judiciare, dar și orice altă dispoziție de drept intern a cărei nerespectare ar fi de natură să conducă la constatarea iregularității participării unui membru al formațiunii de judecată la soluționarea unei anumite cauze: este vorba, în special, de normele privitoare la *mandatul*, incompatibilitatea și recuzarea magistraților¹².

A doua condiție impusă unui "tribunal", în sensul Convenției este aceea că acest organ de jurisdicție să fie independent. Instanța europeană a stabilit în jurisprudența sa că "pentru a stabili dacă un tribunal are a fi considerat "independent", trebuie să fie luați în considerare următorii factori: modul de desemnare și durata mandatului membrilor ce-l compun; existența unei protecții adecvate împotriva presiunilor exterioare; posibilitatea de a se verifica dacă el prezintă sau nu aparența de independență¹³. De asemenea, Curtea a arătat că potrivit jurisprudenței sale, "tribunalul", în înțelesul Convenției se caracterizează, în sensul real al noțiunii, prin funcția sa jurisdicțională, care semnifică puterea de a tranșa litigii potrivit competenței sale, prin aplicarea normelor juridice, după o procedură prestabilită.

Din punct de vedere al aparenței de independență, Curtea a arătat că aceasta semnifică încrederea pe care, într-o societate democratică, tribunalele trebuie s-o inspire justițiabililor.

În Republica Moldova judecătorii Judecătoriei Militare au aceeași formare profesională ca judecătorii din instanțele de drept comun, se bucură de aceleași garanții constituționale pe timpul exercitării funcției, sunt inamovibili, Constituția prevăzând independența lor și interzicând puterilor publice orice imixtiune în activitatea lor jurisdicțională. Totuși, pe lângă statutul de magistrat ei dețin și statutul de militar, care presupune anumite grade militare¹⁴ și garanții materiale și sociale speciale¹⁵, căzând astfel sub incidența legislației cu privire la militari. Astfel, unele

¹¹ Cauzele *Bulut împotriva Austriei*, *Buscarini împotriva San Mmarino* (nepublicată), *Lavents împotriva Letoniei* (nepublicată).

¹² Cauza *Savinio și alții împotriva Italiei*.

¹³ Cauzele *Cooper împotriva Regatului Unit*, *Langborger împotriva Suediei*, *Ciraklar împotriva Turciei*.

¹⁴ Art. 6 alin. (4) din Legea cu privire la statutul judecătorului: "poate fi numit judecător militar persoana care întrunește condițiile prevăzute la alin. (1) și are calitatea de ofițer activ. Persoanelor care nu au calitatea de ofițer activ li se atribuie grade militare.

¹⁵ Art. 28 alin. (2) din legea cu privire la statutul judecătorului: "Salarizarea și alte drepturi cuvenite personalului militar și civil al instanțelor judecătorești militare se asigură de către Ministerul Apărării, în conformitate cu legislația în vigoare și cu reglementările referitoare la drepturile materiale de care beneficiază militarii activi. Ofițerilor din rândul magistraților militari care au lucrat fără întrerupere în instanțe judecătorești, în organe de anchetă și în procuratură sau care au fost aleși în organele de stat vechimea în muncă în aceste instanțe li se include în vechimea în serviciul militar și se calculează în conformitate cu legislația în vigoare referitoare la militari.

caracteristici ale statutul lor ar putea fi discutabile, prin raportare la exigențele Convenției¹⁶.

În acest context, instanța europeană a cenzurat dispozițiile procesuale penale române care permit judecarea unor civili pentru comiterea infracțiunilor de drept comun arătând că judecătorii militari, chiar dacă au unele "trăsături profesionale" comune cu cei civili "sunt ofițeri de carieră, sunt remunerați de Ministerul Apărării, se supun disciplinei militare, iar promovarea lor în funcție este reglementat de regulamentele interne militare"; ca atare, Curtea a admis că aceste elemente au fost de natură să nască dubii "obiectiv justificate pentru reclamant", persoana civilă, privitoare la independența și imparțialitatea judecătorilor militari care s-au pronunțat în cauza sa.

În această ordine de idei, în opinia avocatului parlamentar judecarea în primă instanță de Judecătoria Militară a cauzelor privind infracțiunile prevăzute de Partea specială a Codului penal săvârșite de persoane din efectivul Serviciului Protecției Civile și Situațiilor excepționale, Serviciului de Informații și Securitate, instituțiilor penitenciare, Serviciului de Protecție și Pază de Stat este nejustificată și contravine prevederilor art. 16 și 20 din Constituție, art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și art. 14 din pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice.

Onorată Curte,

Pentru considerentele expuse, călăuzindu-mă de prevederile art. 31 din Legea cu privire la avocații parlamentari, art. 25 lit. i) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art. 38 lit. i) din Codul jurisdicției constituționale solicit controlul constituționalității sintagmei „Departamentului Situații Excepționale, Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului de Protecție și Pază de Stat” din art. 37 pct. 1) din Codul de procedură penală și a sintagmei ”persoane atestate din efectivul instituțiilor penitenciare” din pct. 2) al aceluiași articol.

Cu înalte considerațiuni,

*Anatolie MUNTEANU,
Avocat parlamentar*

*Domnului Alexandru TĂNASE,
Președinte al Curții Constituționale*

¹⁶ Cauza *Incal împotriva Turciei*